

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky o záujme Slovenskej republiky udeliť národné vízum vybraným skupinám štátnych príslušníkov tretích krajín vo vybraných zamestnaniach v oblasti priemyslu (ďalej len „návrh nariadenia“) sa predkladá ako iniciatívny materiál.

Právnou úpravou sa navrhuje umožniť udelenie národného víza na účel zamestnania z dôvodu záujmu Slovenskej republiky štátnym príslušníkom Arménskej republiky, Azerbajdžanskej republiky, Bosny a Hercegoviny, Čiernej Hory, Gruzínska, Kazašskej republiky, Kirgizskej republiky, Moldavskej republiky, Severomacedónskej republiky, Srbskej republiky, Tadžickej republiky, Turkménska, Ukrajiny alebo Uzbeckej republiky, ktorí budú zamestnaní v zamestnaní podľa štatistickej klasifikácie zamestnaní

- a) 8211000 – montážny pracovník (operátor) v strojárскеj výrobe,
- b) 8212002 – montážny pracovník (operátor) elektronických zariadení,
- c) 8344000 – operátor vysokozdvížného vozíka,
- d) 7212002 – zvarač kovov,
- e) 7223003 – obrábač kovov,
- f) 7411001 – stavebný a prevádzkový elektrikár.

Potreba prijatia tejto právnej úpravy vychádza z naliehavosti situácie u niektorých povolaniach, ktoré sú dlhodobo identifikované ako zamestnania s nedostatkom pracovnej sily, najmä v rozširujúcej sa automobilovej výrobe. Platnosť parametrov a podmienok sa navrhuje na obdobie kalendárneho roka s možnosťou úpravy v prípade potreby zohľadnenia aktuálnej situácie na trhu práce v Slovenskej republike. Navrhuje sa národné víza udeliť spolu v počte najviac 2 000 v kalendárnom roku. Účinnosť sa navrhuje od 1. januára 2024.

Návrh nariadenia vlády je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky a zákonmi, ako aj s medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.

Predložený návrh nariadenia vlády bude mať pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie, pozitívny sociálny vplyv a nebude mať vplyv na rozpočet verejnej správy, vplyv na životné prostredie, informatizáciu spoločnosti, služby verejnej správy pre občana a na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

B. Osobitná časť

K § 1

Právnu úpravou sa navrhuje umožniť udelenie národného víza na účel zamestnania z dôvodu záujmu Slovenskej republiky štátnym príslušníkom Arménskej republiky, Azerbajdžanskej republiky, Bosny a Hercegoviny, Čiernej Hory, Gruzínska, Kazašskej republiky, Kirgizskej republiky, Moldavskej republiky, Severomacedónskej republiky, Srbskej republiky, Tadžickej republiky, Turkménska, Ukrajiny alebo Uzbeckej republiky, ktorí budú zamestnaní v zamestnaní podľa štatistickej klasifikácie zamestnaní

- a) 8211000 – montážny pracovník (operátor) v strojárскеj výrobe,
- b) 8212002 – montážny pracovník (operátor) elektronických zariadení,
- c) 8344000 – operátor vysokozdvížneho vozíka,
- d) 7212002 – zvarač kovov,
- e) 7223003 – obrábač kovov,
- f) 7411001 – stavebný a prevádzkový elektrikár.

Výber zamestnaní a určenie počtu udelených národných víz (v súhrne 2 000 za kalendárny rok) vychádza z údajov o voľných pracovných miestach. Vzhľadom na dlhodobý vysoký počet voľných pracovných pozícií v pomere k počtu pracujúcich v dotknutých triedach ISCO a k dôležitosti výroby pre ekonomiku ako celok, tieto profesie sú vhodnými na realizáciu čiastočného otvorenia trhu práce. Navrhuje sa umožniť naplnenie najviac 2 000 voľných pracovných miest na predmetných pozíciách. Počet národných víz na jeden kalendárny rok je odvodený od predpokladanej potreby trhu práce v oblasti priemyslu na jeden kalendárny rok s prihliadnutím na elimináciu tlaku na mzdy na trhu práce.

Po skúsenostiach s udeľovaním iných národných víz sa vychádza z potreby posilnenia ochrany pracovnej sily zo zahraničia, a to jej umiestnením u etablovaného zamestnávateľa bez indikácie možného porušenia sociálnej ochrany zamestnanca. Záujem Slovenskej republiky na udelení národného víza je teda vyslovený len vo vzťahu k zamestnávateľovi, ktorý je usadený na území Slovenskej republiky najmenej štyri roky a nemal uloženú pokutu za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania v období dvoch rokov pred predložením zoznamu štátnych príslušníkov tretej krajiny.

Podľa zákona o pobyte cudzincov sa národné vízum udeľuje na pobyt dlhší ako tri mesiace, najviac na jeden rok. Navrhuje sa preto ustanoviť dĺžku platnosti udeleného národného víza taktiež na obdobie najviac jedného roka. Štátny príslušník tretej krajiny bude mať možnosť pokračovať vo výkone zamestnania aj po uplynutí platnosti národného víza, a to na základe štandardných schém pobytových dokladov, napr. prechodný pobyt na účel zamestnania, o ktoré môže požiadať počas platnosti udeleného národného víza.

Zároveň sa navrhuje, že národné vízum nie je možné udeliť opätovne na ten istý účel, ako aj podmienka, že štátny príslušník tretej krajiny nesmie byť v pracovnom pomere alebo v inom pracovnoprávnom vzťahu u iného zamestnávateľa alebo v inom zamestnaní. V prípade zmeny zamestnávateľa, pracovnej pozície alebo zamestnaní sa u ďalšieho zamestnávateľa má štátny príslušník tretej krajiny možnosť využiť štandardný postup udeľovania prechodného pobytu na účel zamestnania.

K § 2

Nastavenie parametrov udeľovania národných víz vychádza z dobrej praxe pri aplikácii nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 269/2022 Z. z. o záujme Slovenskej republiky udeliť

národné vízum relokovaným štátnym príslušníkom tretej krajiny a ich rodinným príslušníkom a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 113/2023 Z. z. o záujme Slovenskej republiky udeliť národné vízum vybraným skupinám štátnych príslušníkov tretích krajín s využitím tzv. zoznamov potvrdených na vnútroštátnej úrovni. Návrh na schválenie takéhoto zoznamu bude zamestnávateľ predkladať Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny elektronicky prostredníctvom ústredného portáli verejnej správy.

Zároveň sa navrhuje, že Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny predkladá zoznam, s ktorým vyjadruje súhlas, Ministerstvu zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky a Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, a to do piatich pracovných dní od predloženia zoznamu zamestnávateľom.

Zoznam obsahuje údaje o štátnom príslušníkovi tretej krajiny, ktoré umožňujú jeho identifikáciu v procese udeľovania národných víz – t.j. meno a priezvisko; dátum narodenia; druh a číslo platného cestovného dokladu, štátna príslušnosť; kód a názov zamestnania podľa štatistickej klasifikácie zamestnaní, na ktoré bude národné vízum udelené a názov a identifikačné číslo organizácie, u ktorej bude vykonávať zamestnanie; identifikáciu zastupiteľského úradu alebo oddelenia cudzineckej polície Policajného zboru, na ktorom bude podaná žiadosť o národné vízum.

K § 3

Navrhuje sa ustanoviť, že za doklad potvrdzujúci účel pobytu sa pre udelenie národného víza na účel zamestnania považuje:

- a) pracovná zmluva, ak ide o zamestnanie montážny pracovník (operátor) v strojárskych výrobách a montážny pracovník (operátor) elektronických zariadení,
- b) pracovná zmluva a kópia dokladu o vzdelaní alebo kópia dokladu o odbornej kvalifikácii štátneho príslušníka tretej krajiny potrebných pre výkon zamestnania, ak ide o zamestnanie operátor vysokozdvížneho vozíka, zvárač kovov, obrábač kovov a stavebný a prevádzkový elektrikár.

Účelom tohto ustanovenia je preukázanie účelu pobytu ako aj schopnosti vykonávať vybrané zamestnania podľa § 1 ods. 1, ktoré si na svoj výkon vyžadujú osobitnú kvalifikáciu alebo zručnosti.

K § 4

Navrhuje sa ustanoviť povinné náležitosti udeleného národného víza tak, aby bolo zrejmé na aký účel sa vydáva a umožňovalo prípadný výkon kontroly.

K § 5

Na účely vykonania § 17 ods. 8 zákona o pobyte cudzincov sa navrhuje ustanoviť, že za neplnenie účelu, na ktorý bolo vízum udelené, sa považuje porušenie zákazu podľa § 1 ods. 7 návrhu nariadenia, ako aj podanie žiadosti o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania k inému zamestnávateľovi, ako k tomu, u ktorého štátny príslušník tretej krajiny vykonáva zamestnanie na základe udeleného národného víza. Naopak, v prípade podania žiadosti o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania u rovnakého zamestnávateľa a na rovnakom pracovnom mieste sa uplatní štandardný postup udeľovania povolenia na pobyt na účel zamestnania. Štátny príslušník tretej krajiny má v takom prípade vytvorený dostatočný priestor pre získanie prechodného pobytu na účel zamestnania v zamestnaní, na ktoré mu bolo udelené národné vízum.

K § 6

Navrhuje sa ustanoviť, že zamestnávateľ môže zamestnávať štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorému bolo udelené národného vízum na účel zamestnania podľa § 23a ods. 1 písm. ag) tretieho bodu zákona o službách zamestnanosti.

K § 7

V súlade s § 19 ods. 6 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2023 sa účinnosť nariadenia navrhuje od 1. januára 2024.